

ning, hvor Manden kun behøver at dyppe Pen-
 nen i Blækhornet og skrive sit Navn under en
 vis Formular; thi, naar den anvendes i denne
 Form, troer jeg, at Edens Betydning lidt ef-
 ter lidt bliver undergravet og krænket, og jeg
 har i min snevne Kreds havt ikke saa Exem-
 pler paa, hvorledes Agtelse for Religion og
 Pligt er bleven undergravet derved, at der ikke
 har været taget tilbørligt Hensyn til at holde
 Edens Hellighed i Agt og Ære. Den er
 brugt ved mangfoldige Leiligheder og paa saa-
 danne Maader, hvor den, efter min Overbe-
 visning, fra det religiøse Standpunkt, aldrig
 burde have været brugt (Hør!), og navnlig
 kan jeg ikke undlade ved denne Leilighed at
 gjøre opmærksom paa, at den Meened — jeg
 kan vel paa en Maade sige i det Store —
 som har fundet Sted i visse Egne sydpaa her
 i Landet i de senere Aar, kan jeg kun forklare
 mig, naar jeg tænker paa, hvorledes Edens
 Hellighed lidt efter lidt igjennem Aarenes Lob
 er bleven undergravet, saaledes, at Eden ikke
 mere staaer for Folkets Bevidsthed som den
 høieste og helligste, kun i de sjældneste Tilfælde
 nødvendige Forpligtelse, men er bleven ført
 næsten som noget Dagligdags ind i Livet, og
 derved draget ned og, saa at sige, vanhelliget.
 Det er dette, som vore Retskyndige og Lov-
 givere ikke skulde lade ude af Syne, naar de
 for Fremtiden give Love, at de aldrig skulde
 tage Eden med som en Tilgift, eller som No-
 get, hvorom de maaskee kunne mene: Ja, kan
 det ikke nytte, kan det heller ikke skade. Jo,
 det kan skade; thi da undergraves visse
 Folkets religiøse og sædelige Bevidsthed, naar
 Eden bruges, saaledes som den aldrig, betrag-
 tet fra det religiøse Standpunkt, burde brin-
 ges, og jeg mener, at, ligesom det vistnok er
 Ret, at, dersom f. Ex. en geistlig Mand tager
 sig paa at ville træde ind i Lagens Praxis,
 og agere Tuffer i dette Sag, han da bliver
 straffet, saaledes bør ogsaa Lovgivningen paa
 det her omhandlede, i sit Væsen grundreligiøse,
 Gebeet, hvor Talen er om Eden, aldrig egen-
 mægtigt trænge sig ind eller udelukkende selv
 ville bedømme: der og der og i disse mange
 Tilfælde skal der sværges paa denne eller hiin
 Maade; men den skal først høre den rette Dom-
 mer om disse. Sager: Lovgiveren skal i et-

hvert saadant Tilfælde høre Kirken, høre dem,
 hvis Kald det er at varetage de religiøse In-
 teresser, thi ellers gaaer det ud over Loven
 selv og over dens Hellighed.

Schack: Med Hensyn til den sidste ærede
 Talers Uttringer kan jeg ikke undlade den Be-
 mærkning, at Kirken dog ikke just er den rette
 Dommer i denne Sag, men snarere Menig-
 heden og den almindelige Følelse, den kunde
 have af en saadan Sag (Hør!); men jeg skal
 forøvrigt erkjende, at der i hans Uttringer kan
 ligge en Deel, som ikke blot Kirken kunde er-
 kjende for berettiget, men som ogsaa Menig-
 heden og altsaa ogsaa den Deel af Menighe-
 den, som her er tilstede, vil kunne tiltræde.
 Jeg skal dernæst fra denne Sag vende tilbage
 til den, vi meest have sysselsat os med idag,
 navnlig med de Forslag, som ere stillede under
 Nr. 4 og 5 af forskjellige Rigsdagsmænd.
 Der er, som jeg tillod mig ved Sagens første
 Behandling at fremsætte, en dobbelt Maade,
 hvorpaa man kan sammensætte Comiteer som
 de, der her skulde afløse Hovetiet; man kan
 sammensætte dem enten af upartiske Med-
 lemmer, som f. Ex. vælges igjennem Lødfast-
 ning, eller paa andre lignende Maader, efterat
 Valget forinden er begrændset; eller man kan
 lade Parterne vælge, hvad jeg for Kortheds
 Skyld vil kalde partiske eller villige
 Medlemmer til en saadan Comitee, og man
 kan da tilføje et Element, som skal tilveie-
 bringe Ligevægt mellem disse hinanden ophæ-
 vende Elementer. Jeg tillod mig sidst at an-
 føre, at jeg ansaae den sidste Maade for fæst-
 lidet den blot bevirkede, at al Magt virkelig
 blev nedlagt i den af Kongen udnævnte Bold-
 giftsmands Haand, medens han dog ikke havde
 det Ansvar, som han vilde have, naar han var
 alene; han skyder Ansvarret fra sig, men be-
 holder Magten. Jeg har imidlertid ikke stillet
 noget Forslag til en Afsløringscomitee, saaledes
 som jeg antydede den; thi ved at forhøre mig hos
 flere Medlemmer har jeg troet at finde, at der
 ikke var tilstrækkelig Stemning for et saadant
 Forslag, og jeg erkjender, at det ikke nu er
 Tid til at stille Vædringsforslag blot af
 theoretiske Hensyn. Men, naar man da gaaer
 ind paa den modsatte Anskuelse, saaledes at
 man overlader Parterne selv at vælge Co-